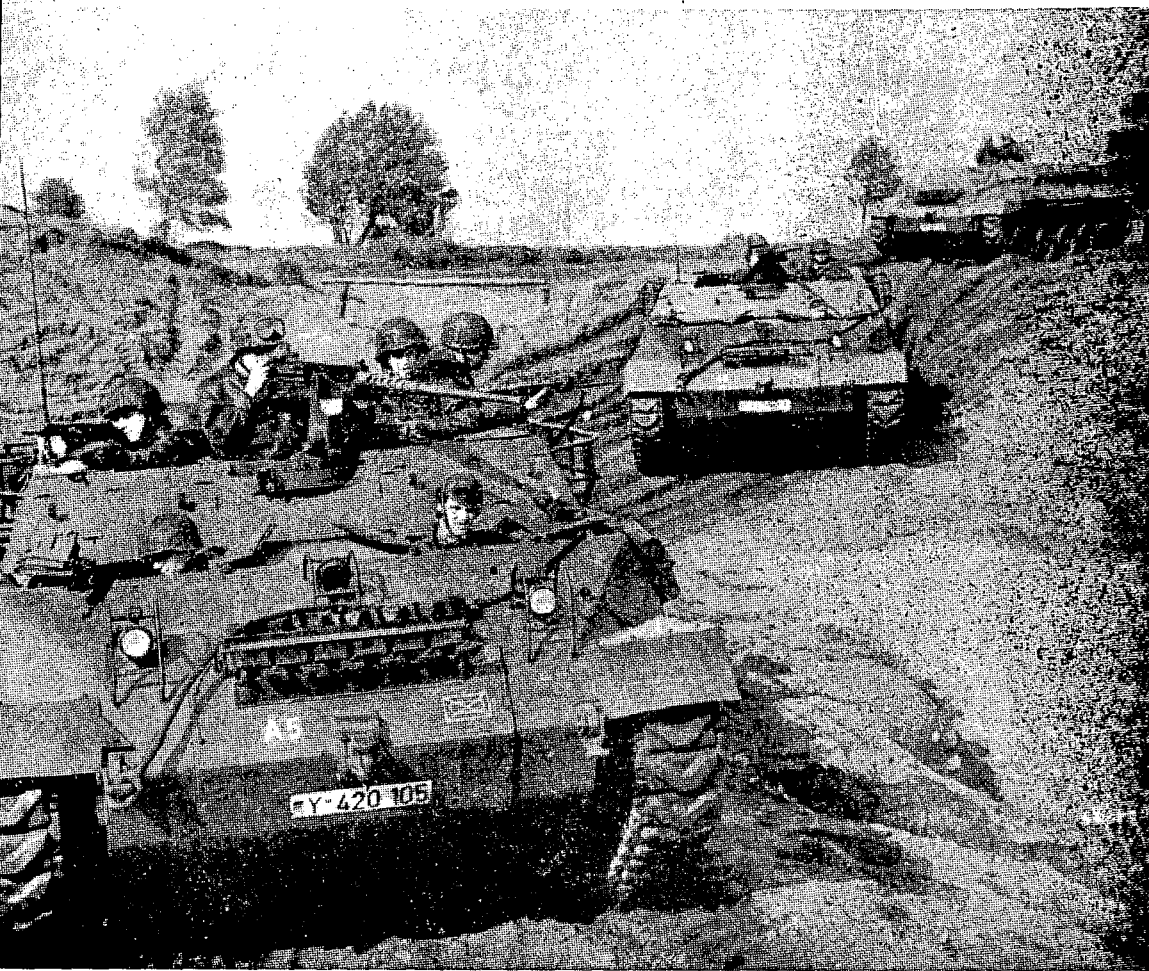

מחלקת רגלים-משוריינים בקרב

מוקדש לסא"ל מנחם רוסק ולפקודיו, אנשי המילואים, אשר שרו עם החומר ויכלו לו.

אל"ם יהודה ואלאך

ההחוברת „חי"ר משורין בקרב" (1) שראתה אור באוקטובר 1958 ונכתבה ע"י אחד המפקדים והמדריכים של „גדוד ההדרכה של רמני-השריון" (2) (מעין בייס לחי"ר משורין) הנה ללא-ספק בגדר המילה האחרונה של צבא מערב-גרמניה בסוגית האימון של חייל-הרגלים-המשורין (או בלשון הגרמנים — „פאנצר-גרנדירים" — „רמני-השריון"). מראשית הקמת חייל-השריון הגרמני לפני מלחמת-העולם השנייה תפס החי"ר המשורין בגלגוליו הארגוניים השונים מקום נכבד בקרב כחידה-מחץ המשורין. אין ספק שעם הקמת

Der Panzergrenadierzug im Gefecht — Major Fritz Birnstiel, Maximilian (1)
Verlag Köln und Herford
Panzergrenadier-Lehr-Batallion במקור: (2)

הצבא הגרמני מחדש והקמת חיל־שריון בתוכו, תהליך הניזון לא־מעט מהפקת הלקח של מלחמת־העולם השנייה (וכאן מדובר על הפקת לקח רצינית, ע"י הצד המנוצח), באות לידי ביטוי כל המסקנות שהוסקו ע"י צבא־גרמניה גם לגבי חיל־המשורין. כדברי קצין־השריון הראשי הגרמני בהקדמה לחוברת: „רמן־השריון נלחם ביחד עם יתר כלי־הזין המשוריינים, בתוך רכב־הקרב שלו ומחוצה לו. תפקידי רב־גוניים ביותר, ערכו ומעמדו בתוך תזמורת כלי־נשק אלה עלו“.

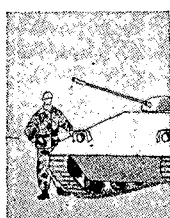
החוברת באה להעשיר את ידיעותינו של המפקד הזוט (מפקד־המחלקה ומפקד־הכיתה) בטקטיקה־הזעירה. היא צמחה, לדברי המחבר, תוך־כדי העבודה המעשית של „גדוד־ההדרכה“, מצוטטים בה, בכל פרקיה ושיעוריה, סעיפי תקנוני־השרות־והשדה הנוגעים בדבר, כדי לאפשר — תוך־כדי לימודה והשימוש בה בעבודת־ההדרכה — את ההשענות על ההוראות המחייבות והמוסמכות של הצבא.

החוברת מתחלקת לשלושה מדורים עיקריים: —

— המדור הראשון, המכונה „כללי“, נותן למעשה הוראות מתודיות להדרכה ועוסק בפרקיו בתכנון וביצוע של תרגילי־קרב, בארגון שפיטה ובקרה ובאימון על גבי שולחן־חול;

— המדור השני דן במחלקת־חיל־המשורין, מבנה, ציודה ושימושה, בתפקידי מפקד־המחלקה, וחברת־הפיקוד של המחלקה ובתפקידי מפקדי־הכיתות, בתבניות־קרב, בהערכת מצב וקבלת החלטות ובעקרונות השליטה והפיקוד על חיל־משורין;

— המדור השלישי — ורבי־ההיקף שבמדורי החוברת — עוסק בעקרונות הדרכה ולחימה המלווים תרגילי־קרב. ב־14 נושאים לתרגילים נפרסת יריעה נרחבת של תפקידי מחלקת חיל־המשורין, התרגילים מאוגדים בחוברת לארבע קבוצות בהתאם לצורות הקרב: מסע, סיור ואבטחה; התקפה; הגנה וקרב־אשהיה; קרב בתנאים מיוחדים (שבו ניתנים בחוברת שלושה נושאים: — מחלקת חיל־משורין כפטרול לחם; מחלקת חיל־משורין בקרב־יער; מחלקת חיל־משורין בלחימה בשטח־בנוי).

בשנים נבדל סוג „חיל־הרגלים־המשורין“ המוצג בסקירתו של אל"מ י. ואלאך מהסוגים המקבילים שבהרכבה צבאות אחרים: — בשמו — ובתורת־תפעולו, השם הגרמני „רמני־השריון“ („פנציר־גרנדירא“), ששרד משלהי מלחמה״ע השנייה — מקורו במאות ה־19—20, כאשר הגבוהים והנועזים שבחיילי הרגלים נבחרו להטלת רימונייד בקרב, והשם הפך אח״כ לשם־נרדף ליחידות נבחרות וגאות. „הרמן“ שבביטוי „רמני־שריון“, בא איפוא לעורר ולהרים את רוח־היחידה. ושימוש כיום ליחידות הרגלים־המשוריינים בצבאית השונים אינו בא אף־הוא אלא לשם אותה מטרה עצמה.

מהותי יותר ההבדל שבתורת־התפעול. בצבא ארה״ב, למשל, (בעל „נושאי־גייסות“ מקוריים) רואים סוג־חיל זה כמבצע הסתערות כמעט אך ורק ברגלי, אם כי תוך סיוע־אש ממקלעי הרכב. ואילו נוסח הצבא הגרמני (על אף השתמשו, כיום, ברכב בלתי מקורה — או שמא דוקא בגלל כך, בגלל האפשרות לפעולה במישורין־מתוך־הרכב שהדבר נותן לחיילים) אומר: „לרוב — הסתערות ברכב עד ליעד, וקפיצה כבר ישר על ראשי היריב“. יצוין כי לעומת נושאי־גייסות M 39 הנוהג עדיין בצבא הגרמני עומדים להנהיג בו טיפוס חדש, בעל „גני־שריון, וחמוש ב־תותח אבטומטי“ בן 20 מ״מ, בצריחון קדמי.

אם כי אין בחוברת כל תמונה או שרטוט של החל הנמצא בשימוש (המכונה, במונח הגרמני, „שריון-קלעים“) הרי ניתן להבין מתוך התרגילים שהמדובר הוא בכלי זחלי-מלא שיש לו כיסוי-ראש (גג). אך בגלל התפיסה הגרמנית של לחימה מירבית מתוך הכלי (כלומר ראייתו לא ככלי-תובלה בלבד) נמצא כיסוי-ראש זה מורם, וייסגר רק בעת חשש של הפצצה והקרנה גרעינית. יש אם כן לשער שכלי זה דומה, מבחינה זו, במקצת למשורין-ה„פרפר“ של ראשית מלחמת-הקוממיות.

מחלקת חי"ר המשורין מורכבת מחבורת-פיקוד ושלוש כיתות „רמני-שריון“, בסך-הכל קצין אחד, 4 מפקדים-שאינם-קצינים ו-30 טוראים. לרשותם 4 זחלים. חבורת-הפיקוד כוללת את מפקד-המחלקה, סגנו, נהג הזחל, קשר ו-5 חיילים. כל כיתה מורכבת ממפקד-כיתה וסגנו, נהג זחל, קשר ו-5 חיילים. חימוש המחלקה כולל תותח-אבטומטי בן 20 מ"מ ככלי-סיפון על כל זחל — ז"א 4 תותחים 20 מ"מ במחלקה. עובדה זו משפיעה ביותר על טקטיקת המחלקה, כפי שניתן ללמוד מתוך המסגרות לתרגילים. יתר כלי-הנשק הגם שלושה מקלעים, 32 רובי-סער (מיטענים), שני רובי-צלפים, 4 בזוקות (אחת בכל כיתה, ואחת — בחבורת-הפיקוד), 3 רובים רומים נ"ט (אחד בכל כיתה), אקדה אחד. מכשירי-הקשר הגם אמריקאיים, בכל זחל הותקן מכשיר, וכן יש על כל זחל מכשיר נוסף, לשעת הלחימה מחוץ לרכב. המכשירים הגם: מכשיר אחד GRG4 על זחל מפקד-המחלקה, שלושה מכשירי VRC7 על זחלי-הכיתות וכ"כ, על כל זחל מכשיר נוסף PRC 6 ללחימה הרגלית.

★

מאוד מעניין ומאלף לנו הפרק על הערכת-המצב. — ולכן אתן אותו כאן במלואו:

הערכת-מצב והחלטה

אורח-הקרב המהיר וזריז-המפנה של חיל-הרגלים-המשורין גורם לכך שכל המפקדים, כולל מפקדי-כיתות ומפקדי-מחלקות, יימצאו תכופות במצבים הדורשים החלטה עצמאית (למשל — במצבי הפעלת מחלקת-חי"ר משורין כמשמר-חוץ, כאבטחה, כמחלקת-חוד, כפטרול-סיור וכו'). לשם כך הכרחית הערכת-מצב יסודית. היא דורשת תשובה הגיונית ומהירה, והתרכזות בעיקר, כדי להגיע, לאחר בחינת כל האפשרויות, להחלטה אחת ויחידה — זו אשר ביצועה מבטיח הצלחה ועולה בקנה-אחד עם כונת הדרג-הממונה.

הערכת-מצב מתחלקת לסעיפים הבאים:

1. משימתי.
2. מצבי.
3. מצב האויב.
4. הערכת השטח.
5. דרכי פעולה אפשריות.

- החלטה -

תפקיד הפקודה הוא להפוך את ההחלטה שנתקבלה לביצוע-למעשה. סדר הסעיפים הנ"ל עשוי להשתנות בהתאם לחשיבותם בעת הערכת-המצב.

(1) במקור: "Schuetzenpanzer"

קובעת תמיד המשימה שנתקבלה שהוטלה עליך, שהיא החייבת לשמש נקודת-מוצא; על המפקד להגיע לידי בהירות בנוגע לכך מה תכליתה וכיצד ניתן למלאה. המשימה היא הבסיס לכל שיקוליו:

- מה הוטל עלי? -

אם, עקב התפתחות המצב, התישנה המשימה — אז תשמש כונת הממונים כנקודת-מוצא להערכה נכונה של המצב.

2. מצב

משהבהרת את המסקנות מן המשימה, יש לשקול אילו הם הכוחות העומדים לרשותך

למילוי:

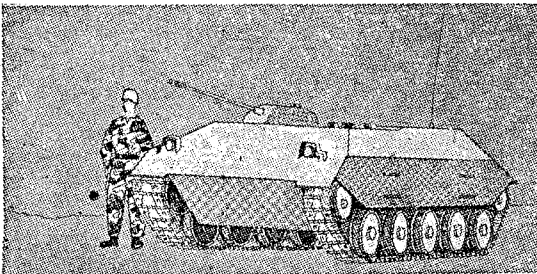
- תנוחת הגייסות וכוננות לפעולה, כושרם ומצבם;
- חישובי זמן, בהתאם למסיבות המקומיות, המשך של התזווה אל המקום או של אפשרות הפעולה;
- מצב האספקה (תחמושת, דלק, מזון וכו');;
- סיוע ע"י גופים אחרים — מתי, היכן וכיצד עשויים הללו לפעול את פעלם;
- מצב אצל היחידות השכנות, היכן הן, כיצד עשויות הן להשפיע על פעולותי-אני. יש לבחון את כל הנקודות באופן בקורתי ומפוכת, ללא "כחל וסרק" אשר בהמשך הדברים עלולים להזיק רק לך-עצמך. לעומת זאת, דלדול גופני ונפשי של המפקד יתכן כי יביאהו לעתים לידי "ראית-שחורות" בלתי מוצדקת. נגד שתי נטיות קיצוניות אלו יש לפעול באמצעות שיקול קר וענייני של המצב לכל בחינותיו.
- הערכת מצבך-אתה מסתכמת בשאלה:

- מה ביכולתי לעשות? -

3. מצב האויב

לעומת "מצבי-אני" קיים "מצב האויב". את הנתונים על כך מספקים "עצמת האויב" המוזכרת בפקודות, תוצאות-סיור משלך ושל אחרים, עדויות של שבויים ותושבי-הארץ (יש להביא בחשבון את גורמי אי-המהימנות וההטעיה). וכן דוחי-אויב. לאחר שניצלת נתונים אלה, בהם יש להפריד בין עובדות להשערות, נוצרת תמונת-האויב שעשויה להכיל את הפרטים הבאים:

- היכן עלול להיות האויב —
- תוך עריכת חישובי-זמן לגבי תנועותי
- מה עצמתו המשוערת, האם
- מכלי-נשקו שנתגלו ניתן להסיק
- על מציאות גופי-גייסות מסוימים
- או על עריכת-כוחות מסוימת;
- מהי מגמת התקדמותו או ב-
- איוז צורת-קרב ינקוט במידה שניתן
- לשער לפי התנהגותו עד כה;
- מה עלולה להיות משימתו;
- באיזו דרך עלול האויב לסכל
- את מילוי משימתך-אתה;

דגם של "שריון-קלעים ארוך" אשר נמצא בשלבי-ניסוי צלליתו נמוכה, דפנותיו משופעות. חימושו תוחב בן 20 מ"מ; יוכל לשאת מחלקה שלמה.

— כיצד היית אתה נוהג לו היית במקומו.

על-פירוב הידיעות על האויב הנן בלתי-ממצות ולוקות-בחסר, לעיתים אף בלתי-נכונות או מוגזמות. לכן מסוכן הוא לגבש-מראש דעה על סמך נתונים אלה — כי היא בנקל תוביל אל מסקנות מוטעות. הבהירות הסופית מושגת אך ורק בקרב. במצב בלתי ברור יהיה זה לכן ברוב המקרים נכון, בשעת הערכת האויב, להניח כי ינקוט באותו אורח התנהגות אשר יכביד-ביותר על גייסותינו-אנו. אין להניח שהאויב טיפש יותר ממך — דבר שאינו מונע כמוכן אפשרות כי במקרה זה או אחר תטעה אותו ותערים עליו.

4. הערכת שטח

הערכת שטח נכונה אפשר לבצע אך ורק לאחר סיור אישי בשטח. ניתן להשלימו ע"י שימוש במפות ובתצלומי-אוויר.

הערכת שטח אינה צריכה לתת תיאור-שטח, אלא צריכה להתבטא בשקילת כל האפשרויות הגלומות בשטח לניהול-הקרב בהתאם למשימתך — ובשימו שבאפשרויות אלו.

ניכוח (העמדה זה מול זה)

תנאי-השטח

ניצולם לניהול הקרב
גישה מוסתרת; תנועה בשטח; אפשרויות איגוף; הפעלת נשק תלול-מסלול מאחורי מחסה;
צורות קרקע (גבעות, שטח גלי, נהרות, ביצות, מתלולים, מיצרים);

כיסוי הקרקע (יערות — בהתאם לעונת שנה, שעות-יממה ומזג-אוויר — ישובים וכו');
שטח בלתי-עביר לשריון; שטח המתאים כמידה מוגבלת — או המתאים היטב — לתנועת רכב זחילי, או רכב-גלגלי; עמדות תצפית לנשק כבד; מסתור מתצפית-קרקע ואויר; עמדות-מדרון-אחורי וכו'.

תנועת-מסע; הזזת עתודות; נתיבי-אספקה; עבודת התחפרות; בנין עמדות;
מצב כבישים ודרכים, נתוני קרקע (אדמת חמרה או חול, קרקעית אבנים וסלע וכו');
יש כמוכן גם לשקול באיזו מידה ניתן להשיג ניצול מוגבר לטובת כונתנו ע"י חיזוק הנדסי של תנאי-השטח הטבעיים.

הערכת שטח בצורה שתוארה כאן יש לבצע גם לגבי כונות האויב, כך מתגלות נקודות המוקד הקרקעיות המשוערות של הקרב.
בסיכום יש לקבוע:

המתאים השטח לביצוע המשימה — או לא?
מהי השפעת השטח על גיבוש ההחלטה?

5. דרכי-פעולה אפשריות

לאחר שימוש עיקבי של כל השיקולים יש לבחון את האפשרויות הקיימות לביצוע המשימה. פתרונות אשר אין בהם סיכויי-הצלחה או בעלי סיכויים קלושים בלבד, יש להוציא מכלל חשבון, כך שבתוצאה הסופית של מלאכת-מחשבה זו מתקבלת ההחלטה.

על ההחלטה להיות בהירה, ועליה לבטא בקיצור נמרץ את רצון המפקד. סטיות והיסוסים (לאחר קבלת ההחלטה) מבלי שחל שינוי יסודי במצב, הנם מוטעים מעיקרם, ומעידים על תכונת-מנהיגות לקויה.

בניסוח ההחלטה יש להצביע על תכליתה. לדוגמה: "מחלקה 1 תשתלט במכת-פתע על הגשר שלפנינו, כדי להבטיח את התקדמות היחידות הנעות בעקבותיה".

שיתוף חִיפּוּי־הַדִּי בִּין טַנְקִים וְנוֹשְׂאֵי־גִיסוֹת־מְשׁוּרִינִים

משנתקבלה ההחלטה, עליה ליהפך לדבר שהמפקד משוכנע בו בשלימות. משברים כי יתרחשו — אסור שיועזו החלטה זו, אלא אם כן תבואנה עובדות חדשות, שלא היו ידועות מקודם, ותשנינה את היסודות שלפיהם נתקבלה בשעתה. על בסיס ההחלטה נבנית תכנית הקרב של המפקד. הפקודה הופכת תכנית זו למעשה.

דוגמה להערכת-מצב

המצב

מחלקת חי"ר משורין, מוגברת ע"י מחלקת טנקים, פועלת כחוד לפלגת חלוץ במשימה להתקדם על הדרך... לאבטח את המסע, לתקוף אויב חלש — ובעת היתקלות באויב חזק לאפשר לגוף הבא בעקבותיה את ההשות בשביל היערכות לקרב. לאיזור הגבעות שליד במרחק 50 ק"מ מכאן, יש להגיע בהקדם, ולהחזיק בו. כאשר עובר מפקד-החוד על-גבי גבעה מיוערת קטנה, מבחין הוא על-פני אותה הדרך-עצמה שדרת משאיות אויבת חזקה-ממנו מלווה טנקים אחדים, הנעה לקראתו. המרחק כ-3 ק"מ. בתחתית העמק במרחק 4 ק"מ — גשר-נהר שמעליו עוברת דרך ההתקדמות; משני עברי הנהר בתים אחדים; על פני הגשר נראים עוברים כלי-רכב בודדים.

הערכת-המצב ע"י מפקד-החוד

משימתי אומרת: להגיע בהקדם לאיזור גבעות... במרחק 50 ק"מ ולהחזיק בו. לשם כך יש למחות את האויב שנתגלה ולהחזיק את הדרך פתוחה להתקדמות בלתי-מופרעת של כוחותינו.

המשימה עודנה במלוא תוקפה.

מצבי: חוד בן 4 נושאי-גייסות משורנים ו-5 טנקים חלש מכדי להשמיד תוך התקפה את האויב המתקרב לקראתנו ולהבטיח תוך כדי קרב את הדרך להתקדמות כוחותינו. לעומת זאת, מאחוריו נעות תזרת פלוגת החי"ר המשורין ופלי הטנקים. הן עשויות להגיע לגבעה זו תוך 4 דקות. לכוח זה תהיה עדיפות על האויב. דיווח מהיר למפקד-הפלוגה הנו הצורך הדחוף ביותר, על-מנת לאפשר לגוף הנע מאחורינו להיערך בתבנית-קרב מתאימה ולהגיע אל הגבעה תוך קצב-תנועה מוגבר.

מצב האויב: עד כה נמצא האויב בנסיגה, אך יש לקחת בחשבון הקמת קו-התנגדות חדש. כאשר ל-8 הטנקים וכ-10 המשאיות אשר לו, יתכן כי לפנינו כאן פלוגת חי"ר מוגברת. קבוצה זו גדולה מדי בשביל סיור, אך יתכן שהוטל עליה להקים אבטחה לראש-גשר. תומכת בהערכה זו גם העובדה שהגשר עדיין לא פוצץ, אם-כי ללא ספק הוכן לפיצוץ. את הופעתנו-אנו הוא ודאי שאינו מביא עדיין בחשבון, אחרת לא היה נע בשדרת-מסע על-פני הדרך.

הופעת כוחות-אויב נוספים מתקבלת מאוד על הדעת. באם יעלה בידי האויב להקים ראש-גשר, יפסיק דבר זה את התקדמות פלגת-החלוץ שלנו, ולא יהיה אזי ניתן למלא את המשימה. לכן ההחזקה בגשר הנה מכרעת לגבי המשך ביצוע המשימה. מבחינת הזמן יכול האויב להיות על הגבעה תוך 5 דקות; דבר זה יתן לכוחותינו יתרון-זמן של דקה אחת — המספיקה כדי להשמיד במפתיע את האויב ממרחק קצר-ביותר.

שטח: השטח הגלי, המכוסה שיחים נמוכים וקבוצות עצים בשני צדי דרך ההתקדמות. מסייע לתנועה מוסתרת.

גדות הנהר הנן כנראה מוצקות ויבשות, סוף או סימני ביצות לא נראים במשקפת. הכתים שע"י הגשר ומאחורי בקעות קטנות נותנים גם כן מחסה מראיה. האדמה החולית, הלחה-במקצת, אינה גורמת לתמרות-אבק בשעת נסיעת השריונים, והיא מסייעת לתנועה מהירה. היות והאויב נוסע על הדרך בשדרה, תתכן בהחלט היתקלות בעמדות-רכס מוסתרות. עקב טרטור מנועים ושרשרות שלו הוא לא יבחין ברעש השריון שלנו.

דרכי פעולה אפשריות לביצוע המשימה:

1. החוד יתקוף את האויב מידית על-מנת לפנות את דרך ההתקדמות תוך כדי קרב. ההצלחה מוטלת בספק, אם כי גורם ההפתעה ישפיע ללא ספק. ודאי שתהיינה אבידות, וכ"כ לא יהיה עוד לפלוגה הנעה בעקבות החוד היתרון שהיריב ייתקל בה לפתע. בינתיים יתכן ופיצץ הגשר.

יש לדחות אפשרות זו.

2. החוד ממתין על הגבעה עד בוא הפלוגה ויחד איתה מכריע את האויב. ההצלחה מובטחת אך שוב יש לשער כי הגשר יפוצץ.

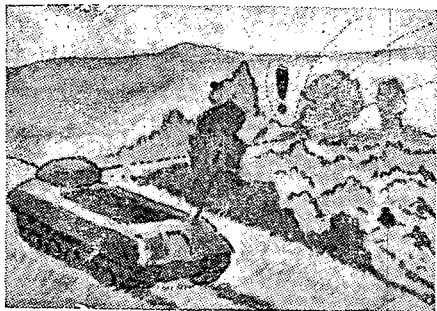
יש לדחות גם אפשרות זו.

3. החוד יעקוף במהירות מוגברת את השדרה המתקרבת — וינוע מהאגף, כשהוא מוסתר על-ידי קפלי-קרקע, קבוצות-עצים ושיחים, לעבר הגשר, יתפוס אותו במפתיע ויחזיקו פתוח להמשך ההתקדמות.

ע"י כך ניתן למנוע פיצוץ הגשר; קבוצת-האויב תושמד ע"י היחידות שנעו בעקבות החוד, ונוצרים התנאים להמשך ביצוע המשימה. דרך פעולה זו מתבקשת כדי לפעול ברוח המשימה.

החלטת מפקד החוד:

חוד-השריון יעקוף, ע"י לפיתה מימין, את האויב המתקדם — כדי לתפוס את הגשר ע"י זינוק מפתיע מן האגף ולהחזיקו פתוח להמשך ההתקדמות.

„שריון-הקלעים“ מחפה ומרתק

בתותחו בן ה-20 מ"מ מחפה הוא על ירדת „רמניה-שריון“ מהרכב ומרתק בזמן האגוף.

תשדורת אלחוטית לפלוגה (מילות קוד והצפנה הושמטו) :

..... אויב עם 8 שריונים ו-10 משאיות מתקדם אלי — (ציון המקום) — משער
כי תוך 5 דקות יהיה כאן על גבעה 85 — על הפלוגה להגיע במהירות אל הגבעות — לבלום
כאן את האויב — החוד יעקוף שדרת-אויב בלפיתה מימין — ישתלט במכת-פתע על הגשר.
פקודה אלחוטית לחוד :

..... שעה 12 — שדרת אויב — 3000 — נעקוף מימין דרך הבקעות — לא לנהל
קרב-אש — נשתלט במפתיע על הגשר — בשדרה אחרי !

בפרק הדין על עקרונות השליטה והפיקוד אנו מוצאים את עיקרי-הפיקוד הבאים :

- מ"כים, מ"מים ומ"פים של "רמניה-שריון" נותנים את פקודותיהם בעל-פה כשהתדרוך מבוצע בשטח ; רק במקרים נדירים יעשו זאת על גבי מפות.
- "החזקה-בתמונה" כללית ושוטפת של כל המפקדים בכל הזדמנויות מתאימה תקל באופן ניכר על הבנת פקודות בודדות ומשימות קרב הניתנות.
- ברשת-האלחוט הפלוגתית רשאים לדבר המ"פ והמ"מים בלבד ; מ"כים — רשאים לשרר קריאת אזהרה בלבד.
- שמירת בטחון-הקשר ודרגת הסודיות של כל תשדורת ותשדורת חנה מאחוריותו של מפקד היחידה ולא של הקשר.
- הכלל : חשוב בטרם תדבר !
- היות וגם האויב מסוגל להאזין לתשדורות שלנו, יש להחמיר בהקפדה על קיום ההוראות הבאות בדבר הפעלת תקשורת אלחוטית :
- קשר מאובטח : דממה אלחוטית. העברת פקודות בודדות בלבד הנדרשות לתפקודה של התקשורת הקרית.
- קשר מוגן : הגבלות שידור. שימוש מתמיד במילות-כיסוי וקודים לפי טבלת הקודים.
- קשר פתוח : קשר אלחוט חפשי, תוך הקפדה על "4 הסודות" : — ציוני-יחידות, נתוני-מקום ושטח, הזכרת לוח זמנים ביחס לפעולותינו אנו, ותשדורת על המצב. נתונים אלה יש להעביר במלקוד.
- התנאים לקשר פתוח הם :
- הגייסות נמצאים בקרב ;
- שהשפעת הידיעות והפקודות היא מידית ;
- אסור שאלו יכילו נתונים אשר עשויים להועיל לאויב (אבידותינו, מצב-רוח-הגייסות וכד').
- בשפה גלויה מותר להשתמש רק כמוצא אחרון ובמקרה של קסטרופה (התקפת-שריון אויבת או היתקלות מסוכנת במערך תותחים נ"ט, שימוש בנשק גרעיני, ביולוגי וחימי).
- אמנות פקודת-האלחוט היא לשלב עם קיצור קלסי ניסוח מלהיב אשר יתן למקבל-הפקודה בנוסף לבהירות המשימה גם את הדחף לביצוע נמרץ.

סקירה זו על תורת חי"ר המשוריין, כפי שהיא מבוססת בחוברת ההדרכה שלפנינו, לא תהיה שלמה מבלי שאביא את אותו הפרק הדין בעקרונות לוחמת-הלילה :

„מח' חי"ר משורין בקרב-לילה — התקפה ברכוב וברגלי"

ההכנה : אימוני-לילה יש לקיים באופן שוטף תוך האימון בכל צורות הקרב, כדי להרגיל את הגייסות אל התנאים השונים שבקרב-לילה.

עקרונות אימון ולחיסה :

א. כללי :

1. במלחמת העתיד יתפוס קרב-הלילה מקום הרבה יותר חשוב בגלל פעילות אווירית אטומית ורקטית מוגברת.

2. יתרונות קרב-הלילה :

(א) התקרבות מוסתרת אל האויב, שהלו אינו מבחין בה ;

(ב) ניצול גורם ההפתעה ;

(ג) לוחמים בודדים ויחידות קטנות (פטרולים-לוחמים, פטרולים-סיור, פלגות קומנדו

וכו') ישיגו על-פירוב הישגים גדולים יותר, באכידות פתוחות, מאשר כוחות חזקים מהם ביום.

(ד) ניצול השפעת ההלם המנפיע אצל האויב על-פירוב בעקבות התקפת-לילה

שנהוגה תכליתית.

3. מגבלות קרב-הלילה :

(א) תנאים של ראות ותצפית מוגבלות (על מצב-דברים זה ניתן להתגבר חלקית

ב-נקודות הכובד" ע"י הפעלת מכשירי-ראות-לילה) ;

(ב) הכבדה על התמצאות וקשר — ועקב כך סכנת השתבשות הגייסות ;

(ג) סכנה של הפתעה ע"י האויב ;

(ד) קושי רב-יותר בניהוג וצורך בזמן רב-יותר בכל תכנון ;

(ה) תכופות אין נקודת-כובד אויבת ניתנת לזיהוי בעוד מועד ;

(ו) הכבדה על שיתוף-הפעולה עם נשק כבד וטנקים, ועל-פירוב הוצאת-תחמושת

מוגברת בקרב-האש הלילי.

על מגבלות אלו יש להתגבר ככל האפשר על-ידי אימוני לילה אינטנסיביים, בכדי

שיתרונותיה המכריעים של לוחמת-הלילה יוכלו לפעול את מלוא-פועלם בהנהגת פיקוד נמרץ ותקיף.

4. כלילה נראים עצים ושיחים במטושטש והם עושים על-כן רושם של גדולים יותר.

קשה לאמוד מרחקים אליהם וכן אל מקורות של אור ושל רשרוש. לגבי המרחקים אל שני האחרונים, נוטה הנד לרוב לקצר באומדן.

5. על הזקפים לחפש לעצמם עמדות כאלו שמתוכן יוכלו להטיב לראות את יואר

השטח-הקדמי, או לאור-הירח — בעוד הם-עצמם נמצאים בצל. למול שמי הלילה מיטיב הנד לצפות מתוך מצב-שכיבה.

ב. התקפת-לילה :

6. תנאי להתקפות לילה מוצלחות הנן הכנות מדוקדקות במיוחד. הללו כוללות :

(א) סיורים בשטח ביום, במיוחד באשר להפעלת נושאי-גייסות וטנקים ;

(ב) סיור יסודי של כוחות האויב — עמדותיו, כלי-נשקו שנתגלו, עצמתו המשוערת

והמכשולים שהותקנו על-ידו ;

(ג) קביעת תזאיק-רקע בולטים, שניתן לזהותם גם בחושך, לאורך קוי התנועה

בכיוון ההתקפה — כגון שורות עצים, דרכים, תעלות-מים, סימני תיחום בין שדות וכו' ;

רכישת היכרות עם השטח ע"י נסיונות-תנועה בו ;

(ד) בהתקפה רגלית יש לשאת רק את ההכרחי ביותר, השאר ישאר על נושאי-

הגייסות. יש להימנע משקשוק של כלים ונשק, יש לעטפם בסמרטוטים וכיוב ולמנוע רשרושם של בגדי-הסואה ;

(ה) תכנית קרב בהירה הנקבעת לאחר תיאום עם קציני תצפית קדמיים של הנשק הכבד ושל הטנקים; מתן תדריך בשטח ההתקפה לכל המפקדים, בעוד יום;
(ו) הבטחת זיהוי הדדי של הגייסות התוקפים; הידברות בענין סימני זיהוי; מתן הסימה.

7. שקט הנו תנאי מוחלט להתקרבות ללא התגלות. יש לקחת בחשבון משך זמן גדול יותר לביצוע ההתקרבות בשל ההכרח בתנועות זהירות וללא גרימת רעש כלשהו. אין דיבורים בקול רם.

שקט קודם למהירות

8. את המולת הקרב יש לנצל לטובת התקדמותך-אתה ולהתגברות על מכשולים ומחסומים. אין לשכוח גם בלילה את ההסוואה; יש להשחיר פנים וידיים.
ההתקדמות מתבצעת לרוב בשורה עורפית; יש להקטין מרחקים ורוחים, לקיים מגע הדוק, לבקר ברציפות את ההתמצאות על-פי מצפן ונקודות עזר (כוכב הצפון).
9. בהתקפה ברגלי יש להימנע מפתחת אש נחפזת ומוקדמת-מדי; לפי הצורך יש אף לצוות על פריקת התחמושת (ולבדוק אם בוצע הדבר), כדי שההתקרבות לא תתגלה עקב יריות. פתיחת אש — רק לפי פקודת המ"מ או המ"כים.
10. באם ההתקדמות מוארת לפתע ע"י זיקוקין, או אמצעי-תאורה אחרים של האויב, יש לתפוס מיד מסתור מלא או לקפוא בו-במקום. תוך ניצול מלא-ביותר של פני-הקרקע.

ברכב וברגל

„רמני-השריון“ מזנקים לקראת הסתערות ב„רגלי“.

הלחימה ב"רכוב"

יש להתקרב במוסתר אל האויב עד לטוח פריצה. לאחר פריצה אל עמדת האויב יש לשאוף לקרב מגע בנשק קר, לנצל את גורם ההפתעה במלואו ולהבקיע הלאה. באם נכבש היעד יש מיד להתארגן להגנה ולפתוח בטיור. דבר זה הכרחי בלילה בהחלט כדי לבלום מכות נגד אויבות. יש לכוונן אבטחה לכל הכיוונים.

11. אין להניח סימני עיפות כי יתגלו. חובת המפקדים היא לקיים בקורת רצופה על כל הפעולות שננקטו. עליהם לשמש דוגמה אישית.

12. בגלל היקף הראות המוגבל בקרב הלילי, חשוב במיוחד המגע ההדדי. כדי למנוע ערבוּב ידיד ביריב יש לקרוא את הסמוך אליך בשמו.

בעת פגישת גופי־גייסות שאינם מכירים זה את זה (על גבולות שבין גזרת־יחידות, בשעת התפרצות מכיתור, בעת שובם אל קו־נראנו של יחידים שנתפזו וכיו"ב) יש לבחור בקריאות־היכרות חד־משמעיות (שמות מפקדי יחידות, מימרות השגורות בפי החיילים וכיו"ב).

13. פרצי־אור חזקים (הנגרמים ע"י פצצות־תאורה, זרקורים, התפוצצויות אטום) עשויים להביא לידי סינוור; לכן יש להפנות מיד את הפנים לעבר אחר, ולתפוס מחסה. אין להדליק שום אור. אפילו למרחק רב ניתן לראות הבהובי סיגריות, התלקחות גפרורים ואור פנסי־כיס. יש להזהר גם בתוך גושא־הגייסות; דרך אשנבי הראיה חודר הבהוב האור החוצה. יש להתחשב באפשרות תצפית־אויב מן האויר. על מקורות אור יש לסוכן באמצעות שמירה או יריעת אוהל.

14. הפחד ואי־הבטחון, הגומה בהערכת המצב, הפרזה לגבי השפעת נשק וצעדיו של האויב — ערכם בלילה גדול יותר מאשר ביום. קיימת סכנת בהלה והלם. יחסי־אמון בין המפקד לגייסות חשובים לכן ביותר. על כל קצין ומפקד־שאינו־קצין לבלוט בקרב הלילה ע"י בטחונו העצמי, השקט שלו וע"י כך שהוא יגלם, במכוון, בפני אנשיו את אמונו ביכולת היחידה.

15. בקרב־הלילה יש לדחוק תכופות יותר, לעתים אף לפי לוח זמנים קבוע, גם כשלא נתרששו אירועים מיוחדים — על־מנת לעדכן ברציפות את הפיקוד על המצב.

כמרבית הצבאות הותיקים האחרים גם חיל-השריון הגרמני שואב את מסורתו מחיל-הפרשים של העבר. דבר זה מוצא את ביטויו בעיקר במינוח. הקורא יבחין ללא ספק שהפעולה מעל גבי הרכב מכונה פעולה „רכובה“. דוגמה אחרת משמש הביטוי „פקודת-אוכף“, הבא לציין פקודות קצרות תוך מהלך הקרב.

- יש לכלול תחמושת נותבת באחוז מוגדל לשם איכון מסלול הירי ופגיעתו.
16. התקפת-לילה „רכובה“ על גבי נושאי-גייסות יש לערוך במצבים בהם נעשה מקורם סיור מפורט של דרכים ושטח. מפאת רעש המנועים מן הנמנע עפי"ר להפתיע את האויב אלא אם כן באים המולת קרב חזקה, או תנאי מזג-אוויר מתאימים להקל על ביצוע ההתקרבות. על כן נודע ערך מכריע לכך שהיחידה תצליח להגיע מהר ככל האפשר עד אל האויב. יש לנצל היטב את עיוורונה של ההגנה-הנגד-טנקית של האויב בלילה; המיד יש לשאוף לפעולה אגפית. היות ועפי"ר נשמרים דרכים וכבישים ע"י תותחים נ"ט של האויב, ואף נקל לחסמם, מוטב לנהל התקפות-לילה של זחלים וטנקים בשטח הפתוח.
17. בעקבות הארה פתאומית על נושאי-הגייסות לנסוע מיד במזורז אל המחסה הקרוב ביותר, או לתוך הצל. עצירה במקום או ביצוע סיבוב איטי כמוהם כאיבוד לדעת.
18. כאשר התקרב הוחל בנסיעה מהירה די צורכו אל האויב תיפתח האש מכל כלי-הנשק בטוח קצר ביותר; אכן אז יש לירות מזו ממבצר, לכל הכיוונים, לנסוע ולפרוץ קדימה אל מטרתך ללא כל היסוס, ולהשמיד את האויב בקרב-מגע בלחימה מעל גבי הוחל תוך כדי הדלקה קצרה של פנסי הרכב. יש להשגיח על חוליות צייד-הטנקים האויבות. תרועת-קרב ושאות רמות מגבירות את ההשפעה הפסיכולוגית של התקפת-הלילה ברגע מכריע זה. „רמזי השריון“ קופצים אז מעל נושאי-הגייסות בכדי לשבור את ההתנגדות האחרונה — במקרים בהם מידת ראות-הלילה מספקת כדי למנוע ערבוב בין ידיד לאויב, או כדי להבטיח שחייליך לא יידרסו ע"י רכבנראנו. באם לאחר הפריצה שהצליחה אין צורך להבקיע הלאה ולהתקדם. יירדו החיילים מעל רכבם ויאבטחו. את הוחל יש להציב עתה בעמדת-אש מוסתרת לשם ניהול קרב-אש ע"י מקלע-הסיפון שלו.
19. בקרב-הלילה יש לקיים מגע הדוק-במיוחד בין חי"ר המשורין ובין קציני-תצפית-קדמיים של הארטילריה ושל הנשק-הכבד, כדי לודא סיוע-אש בכל המצבים.
20. לשם פיקוח יעיל יותר על אימונים ותרגילים דרוש בלילה מספר רב-יותר של שופטים ובקרים. תרגיל-לילה יש לתכנן ולערוך רק לאחר שהוכחה שליטת היחידה בכל יסודות האימון והתפעול ביום, וכאשר קיימת כבר הערובה שלא תתרחשנה שגיאות כאלו אשר בחשיכה קשה לעקרו.

* * *

עד כאן ציטוט מתוך החוברת הגרמנית.

אין ספק שאם כי יש בה מצד אחד דברים ידועים-היטב, ולעומת זאת גם דברים ידועים-פחות, או אף זרים לנו כלל — הרי בסיכומי-שלידבר מוצגת בה מסכת-אימונים יסודית ומעמיקה. נוסף לחומר של צבאות זרים אחרים, בו אנו מסתייעים לעתים, ובצד — תוכל גם חוברת זו להיות לנו לעזר בתכנון אימונינו ובהכנתם.

מחלקת חי"ר משורין העוברת בשיטתיות את 14 נושאי האימון הכלולים בחוברת זו ודאי שהנה הופכת למחלקה מאומנת.

בחוברת „מערכות“ הבאה נחזור עוד אל נושא זה — וננסה להמחישו המחשת-יותר ע"י הצגת שני תרגילים מאלה הכלולים בחוברת-הדרכה רבת-ענין זו.